

i dette Stykke. Jeg staar her med Udtalelser fra det andet Thing i min Haand, hvor et æret Medlem siger, at han har levet af Gjæld alle sine Dage, og at han er glad ved det. Jeg kan godt sige det Samme. Siden jeg har taget Bopæl her i Byen, har jeg levet af Gjæld i alle mine Dage, og jeg kan vise hen til, hvor mange Gange jeg har maattet give betydelige Gebjær for Obligationers Udstedelse, Indfrielse osv., ikke at tale om Procenter, Stempel og Alt, hvad dermed staar i Forbindelse. Det ærede første Medlem for 11te Kredts (Lermansen), som for Resten efter min Mening stemmer overens med den sidste ærede Taler, siger Noget, som jeg her vil fremhæve. Thi det er netop et Eiderens Tegns at høre en saadan Udtalelse fra en Mand, som har megen Betænkning ved dette Lovforslag, som jeg i Parenthes vil bemærke, er uheldig affattet, idet det er uklart; thi man kunde ligesaa godt sige, hvad det indeholder; det indeholder ligefrem en Frigivelse af Renten til 6 pSt. Det nævnte ærede Medlem siger, at han ser paa Loven med Betænkning, men indrømmer, hvad Erfaringen har nødt ham til at indrømme, at „Penge ligesom enhver anden Vare ville med Hensyn til Prisen rette sig dels efter Overflødigheden af de Pengesummer, som ere tilstede, og dels efter den Lillid, man har til de Prioriteter, der tilbydes.“ (Bust: Læs videre!) Det kunne de gjøre, som have Brug for det. Dette her er nok, jeg har læst alt det, som det kommer an paa. Det viser klart nok, at de Mænd, som se paa Sagen med Betænkning, ere tvungne til at indrømme det faktisk Sande og det faktisk Rette. Det er min fulde Overbevisning, at jo flere Stranker vi sætte i disse Forhold, desdyrere blive Pengene under alle Omstændigheder. Saa er der en Omstændighed til. Det er det Spørgsmaal, som opstaar, naar vi komme til at tale om, hvad der i Virkeligheden er Pant i fast Eiendom og hvad ikke; thi saa faae vi strax det Svar, at det er en Selvfølge, at naar der bliver udstedt en Panteobligation, for hvilken der med Retstrax kan gjøres Eksekution i denne eller hin Eiendom, da er der givet Pant. Det er ganske rigtig formelt det rette Svar, men bliver ikke dette Spørgsmaal ganske forskjelligt under de forskjellige Forhold, man møder i Livet? Jeg holder mig nu til Virkeligheden; jeg bryder mig ikke saa meget om, hvorledes man theoretisk behandler en Sag. Hvor tidt sker det ikke, at en meget dygtig, driftig Mand kommer til en Mand, som har Penge, og siger: Kan Du ikke laane mig nogle Lufinde Kr.; jeg er i Forlegenhed, jeg har opført disse Bygninger; Alting berer sig meget godt, men jeg er i Forlegenhed for Penge, og jeg kan ikke faae dem paa mit glatte Ansigt, som man siger; Pantet er, som Du ser, ikke meget værdt ud over,

hvad det alt er prioriteret for. Manden kender ham personlig som en energisk, rebelig og flittig Mand og siger: Der er ikke Noget ivoien; men jeg vil dog have en Panteobligation. Det, jeg lægger mest Vægt paa, er din Paakbælighed, men hvis den skulde glippe f. Ex. ved Dødsfald, saa kan jeg dog faae Eiendommen, selv om jeg kommer til at betale endel for den. Det er af den Slags Forhold, som ere noget blandede, idet det dels beror paa Lillid til Mandens Dygtighed, og dels paa Eiendommen, der staar ved Siden af. — Der er ogsaa sagt saa tidt, at Landbruget ikke kan svare høiere Rente, end det gjør. Det er der Ingen, der villigere indrømmer end jeg; men tro de Herrer, at vi paa Grund af Lovgivningsmagtens Villiestillfjendegivelse kunne formene det ene eller det andet i den Retning? Jeg for mit Vedkommende tror, at det vilde have været gavnligt for det danske Landbrug, hvis Renten f. Ex. havde været fri i 20 Aar. Forholdet er jo saaledes, at der er mange Steder, hvor de forskjellige Konjunkturer have ført det med sig, at en Mand, der saar Rente af Laan i faste Eiendomme, selv har maattet svare 2 pSt. mere i Rente for de Penge, han selv har maattet optage som Laan; derfor har han maattet opgive sit Udlaan eller sætte det op til en høiere Rente. Her forholder det sig saa, at man, naar man har kjøbt en Eiendom, har beregnet Renten af Laanene i den til 4 pSt. istedetfor at være fornuftig som i Sverrig, hvor man beregner den til 5 pSt. havde man gjort det, havde man ikke kjøbt Eiendommerne saa dyrt; men nu har man kjøbt dem dyrere, og saa kommer Trykket bagefter. — Der er ogsaa fremhævet, at det er et uheldigt Tidspunkt at fremkomme med Lovforslaget paa, netop i dette Dieblis. Jeg tror nu, at det netop er et heldigt Dieblis. Havde det været i de opadgaende Tider, saa havde det været værre. Thi saa havde der været Noget for de gridste Pengemænd at gramse omkaps efter, som man siger; men det er ikke Tilfældet nu; nu er der ikke Leilighed dertil, da der nu er en naturlig Konkurrence paa Markedet, som ikke er skicket til at drive disse Pengemænds Gridshed frem. Jeg tror, at man netop i saadanne Tilfælde, hvor Pengene ere rigelige, hvor deres Pris altsaa gaar ned efter, skal foretage et saadant Skridt. Det Modsatte vilde være, som om man vilde tænke paa først at gjøre Skuden istand i Søen, istedetfor at det skal gøres, naar den er i Haan. At gjøre det Første er forkert; det er jo Noget, som vi have set Exempler paa i de sidste Aar. Det forekommer mig ogsaa, at naar der er pulstet paa, at det er utidigt, at Lovforslaget er fremkommet, saa kan man ikke faae klarere Beviser for, at Lovens Fremkomst netop er nødvendig, end naar man tæn-